

Akce pro veřejnost pořádané Správou CHKO Český kras

Péče o přírodu je důležitá a nepostradatelná, v dnešní době je však velmi důležitá i osvěta veřejnosti, pro kterou pořádá Správa chráněné krajinné oblasti Český kras (SCHKO) každoročně více než desítku akcí. Jde především o exkurze vedoucí na zajímavé lokality v tomto území s představením nalezených druhů.

Tradice akcí pro veřejnost je záležitostí nejen současnou, ale i historickou. Již krátce po vyhlášení CHKO se konaly např. první botanické vycházky, otevření naučných stezek (obr. 1) nebo byly pořádány přednášky s promítáním diapositivů v kulturních střediscích a hospodách v berounském okrese. Vzhledem k nízkému počtu zaměstnanců SCHKO a omezeným informačním možnostem v té době šlo o jednotlivé události s menšími počty účastníků. V porovnání s možnostmi, které nabízejí moderní komunikační technologie, tak není divu, že je dnes dosah k veřejnosti mnohem širší. Nebývá výjimkou, že na akce dorazí vysoké desítky účastníků, kteří leckdy přijíždějí až z druhého konce České republiky.

Jednou z nejvýznamnějších a nejnavštěvovanějších akcí Správy CHKO Český kras je Evropský den chráněných území, který přiláká obvykle kolem tisícovky zájemců, pro něž je vytyčena 12 km dlouhá trasa vedoucí národní přírodní rezervaci Karlštejn, na níž je řada tematických zastávek. Velmi oblíbená je na trase především návštěva štoly Malá Amerika. Na jednotlivých zastávkách mohou účastníci plnit úkoly a poznávat připravené přírodniny, např. houby, byliny, stromy, hmyz, netopýry nebo objekty neživé přírody. Po absolvování zastávek a získání všech razítek obdrží všichni diplom a propagační materiály.

Většinu akcí během roku tvoří speciálně zaměřené exkurze, které se konají od února do listopadu. Sezónu startuje vždy vycházka ke Světovému dni mokřadů, během které lze na trase podél Berounky poznávat s ornitologem ze SCHKO přezimující vodní ptactvo. Velmi oblíbené jsou i další ornitologické akce – jarní vítání ptačího zpěvu s odchytom a ukázkou ptáček (obr. 2) nebo podzimní festival ptactva, který v r. 2022 přinesl pozorování vzácného kormorána malého (*Microcarbo pygmaeus*) na rybníce Obora nedaleko Litně.

S jarem je již tradičně spjata exkurze Za obojživelníky a plazy Českého krasu, při níž probíhá i odchyt nalezených druhů a účastníci se tak mohou dozvědět, jak správně uchopit žábu, aby jí nebylo ublíženo, nebo že hadi jsou příjemní na dotek. Mezi typické druhy, které lze v krasu potkat, patří skokan hnědý (*Rana temporaria*), s. štíhlý (*R. dalmatina*), ropucha obecná (*Bufo bufo*), r. zelená (*Bufo viridis*), čolek obecný (*Lissotriton vulgaris*), užovka hladká (*Coronella austriaca*) nebo užovka podplamatá (*Natrix tessellata*).

Kromě obratlovců si pozornost zaslouží jistě i hmyz, který vyvolává v lidech možná ještě více strachu než hadi, s nimiž tak často do styku nepřicházíme. A právě zbytečných obav z hmyzu nebo pavouků (a dalších bezobratlých) se mohou přijít zájemci zbavit na entomologickou exkurzi nebo Karlštejnskou mŕňí noc. Během obou akcí jsou druhy určovány a odchyťovány do speciálních nádobek, umožňujících detailnější prohlížení. Vedle tradičně nalezáných a vždy obdivovaných druhů, jako jsou otakárek fenyklový (*Papilio machaon*), o. ovocný (*Iphiclides podalirius*) nebo roháč obecný (*Lucanus cervus*), byl učiněn i velmi zajímavý nález druhé ge-

1 Z otvírání naučné stezky Zlatý kůň v r. 1977. Na akci nechyběl zakladatel a tehdejší vedoucí Správy chráněné krajinné oblasti Český kras Petr Moucha (pátý zprava) ani Vojen Ložek ml. (třetí zleva), který pracuje na Správě dodnes. Foto Š. Šindelářová

2 Vítání ptačího zpěvu patří mezi jedny z nejoblíbenějších exkurzí, zejména díky možnosti prohlédnout si odchycené ptáky zblízka, jak se mnohým většinou jindy nepoštěstí. Zoolog Správy CHKO Český kras Jaroslav Veselý zde prezentuje ledňáčka říčního (*Alcedo atthis*), který si od účastníků vyslouží vždy nejvíce obdivu. Ledňáček v oblasti krasu hnízdí a na řece Berounce také zimuje. Foto L. Hružová

nerace bělopáska dvouřadého (*Limenitis camilla*).

Na své si přijdou i zájemci o rostliny, a to na jarní botanické exkurzi, každý rok cílené na jiná místa a různé druhy. Kromě široké škály běžných zástupců jsou zde představovány i vzácné, teplomilné druhy, typické pro xerothermní stanoviště. Z těch vzácnějších a atraktivnějších např. kvetoucí pomněnka úzkolistá (*Myosotis stenophylla*), včelník rakouský (*Dracocephalum austriacum*), vstavač nachový (*Orchis purpurea*) a korállice trojklaná (*Corallorhiza trifida*). Další akcí pro milovníky druhů, které nikam neutečou, je mykologická exkurze. Tato vycházka se koná většinou již na konci léta, protože bývá zaměřena na to, co je v Českém krasu nejzajímavější – vzácné, teplomilné, tzv. barevné hříby, z nichž bývá nacházen např. hřib Fechtnerův (*Butyriboletus fechtneri*), h. královský (*B. regius*) nebo obecně známý satan (*Rubroboletus satanas*).

Správa CHKO pořádá také poklidnější setkání. Ať už jsou to Ozvěny Ekofilmu, během kterých se promítají vybrané filmy z uplynulého roku, nebo nepravidelně konané odborné konference s tematickými přednáškami – o konferenci k 50. výročí založení CHKO Český kras se dočtete také v Živě (2022, 6: CLXXXIV). Kromě všech veřejných akcí se zaměstnanci SCHKO často zapojují do exkurzí pro žáky a studenty základních, středních i vysokých škol, kteří mohou poznávat nejčinnější lokality Českého krasu s jejich typickou a jedinečnou skladbou flóry a fauny.

Rozpis akcí Správy CHKO Český kras na r. 2023 najdete na <https://ceskykras.nature.cz/vsechny-akce>.